

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84488,Kempisty-Stefan-Jan.html>
2021-12-09, 12:22

Kempisty Stefan Jan

KEMPISTY Stefan Jan (23 VII 1892, Zamość – 5 VIII 1940, Wilno), matematyk, przedstawiciel polskiej szkoły matematycznej. Syn Jana, kupca i przemysłowca, oraz Stefanii z Kasprzyckich.

W 1909 ukończył Szkołę Handlową Zgromadzenia Kupców w Lublinie i rozpoczął studia matematyczne na Sorbonie, gdzie w 1911 uzyskał licencjat. W 1914 zdał na uniwersytecie w Odessie egzamin uprawniający do nauczania matematyki w szkołach średnich. Następnie kontynuował naukę na UJ w Krakowie, gdzie w 1919, pod kierunkiem S. Zaremby, uzyskał doktorat na podstawie pracy *O funkcjach półciągłych*. W 1917–1925 mieszkał w Warszawie. Tam pracował jako nauczyciel matematyki na kursach pedagogicznych i w prywatnym gimnazjum, a od 1919 – w Katedrze Matematyki PW (jako asystent, od 1921 zastępca profesora).

W 1924 habilitował się na UW, w 1925 został profesorem nadzwyczajnym (od 1937 zwyczajnym) na Uniw. Wileńskim. Prowadził regularne seminaria z teorii funkcji rzeczywistych, wykładał analizę matematyczną, teorię mnogości i teorię funkcji rzeczywistych (była ona główną dziedziną jego badań).

Wziął udział w I Polskim Zjeździe Matematycznym we Lwowie 7–10 września 1927 (referat *O całkach i pochodnych funkcji przedziału*). W roku akademickim 1935/36 przebywał na wyjeździe naukowym w Paryżu.

Napisał ponad 40 prac naukowych. Publikował w „Fundamenta Mathematicae”, „Comptes Rendus”, „Bulletin de la Société Mathématique de France”, „Bulletin du Séminaire Mathématique de l’Université de Wilno”, „Mathematica”, ale również w czasopiśmie: „Wektor”, „Wiadomości Matematyczne” (prace dotyczące podstaw

geometrii i arytmetyki). Był członkiem Polskiego Tow. Matematycznego, TPN w Wilnie, Polskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika.

Po wkroczeniu wojsk sowieckich do Wilna, K. został w VII 1940 aresztowany i osadzony w więzieniu na Łukiszkach, gdzie go stracono.

Osiągnięcia naukowe K. dotyczyły podstaw matematyki, teorii funkcji, teorii całki Denjoy i Burkilli. Najważniejszy wynik związany był z klasyfikacjami funkcji przedstawialnymi analitycznie, które badał w pracy *Sur les séries itérées des fonctions continues* („Fundamenta Mathematicae” 1921). Badał znane klasyfikacje tych funkcji Sierpińskiego, Younga i Baire’a. Pokazał związki między tymi klasyfikacjami i udowodnił twierdzenie mówiące, że pozostałe 2 klasyfikacje zawierają się w klasyfikacji Sierpińskiego. Jest to ważny wynik dla teorii funkcji analitycznych.

W pracy *Sur l'approximation des fonctions de première classe* („Fundamenta Mathematicae” 1921, Vol. 2, No 1, pp. 131–135) K. badał funkcje I klasy Baire’a i udowodnił, że takie funkcje są jednostajną granicą ciągu funkcji, z których każda jest różnicą 2 funkcji półciągłych z góry.

Wprowadził również w 1932, w pracy *Sur les fonctions quasicontinues* (często przywoływanej i cytowanej w literaturze światowej), pojęcia „quasi-ciągłości” oraz „symetrycznej quasi-ciągłości” funkcji (uogólnienie ciągłości), badane między innymi przez N.F.G. Martina i T. Neubrunna, mające liczne zastosowania. Te pojęcia pojawiły się jako ważne narzędzia w ramach badań nad ciągłością funkcji wielu zmiennych i rozszerzyły klasyczne rezultaty H. Hahna i R. Baire’a. K. udowodnił, że quasi-ciągłość ze względu na każdą zmienną z osobna (w przypadku funkcji 2 zmiennych rzeczywistych) pociąga za sobą quasi-ciągłość. Ten wynik był później (1961) uogólniony, na szerszą klasę przestrzeni, przez N.F.G. Martina.

PSB (Z. Opial); SBMP (S. Kolankowski, S. Domoradzki, Z.

Pawlikowska-Brożek).

R. Duda: *O stratach osobowych matematyki polskiej związanych z II Wojną Światową*, „Antiquitates Mathematicae” 2009, t. 3; L. Jeśmianowicz: *Wspomnienia o matematykach wileńskich*, „Wiadomości Matematyczne” 1971, nr 12; M. Krzyżański: *Sur les solutions de l'équation linéaire du type parabolique déterminées par les conditions initiales*, „Annales de la Société Polonaise de Mathématique” 1945, vol. 18; J. Lee, Z. Piotrowski: *On Kempisty's generalized continuity*, „Rendiconti del Circolo Matematico di Palermo” Serie 2 1985, t. 34.

Wiesław Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)